

PRZEŚLADOWAĆ (479) *vb impf*

-f- (334), -ś- (142), -s- (2), -(s)- (1).

Wszystkie samogłoski jasne (w tym w -śla- 13 r. błędne znakowanie).

inf prześladować (65). ◇ *praes* 1 sg prześladowuję (1). ◇ 2 sg prześladowujesz (35). ◇ 3 sg prześladowuje (48). ◇ 1 *pl* prześladowujemy (1). ◇ 2 *pl* prześladowujecie (3). ◇ 3 *pl* prześladowują (63). ◇ *praet* 1 sg *m* prześladowałem, -m, -em prześladowałem (15). ◇ 3 sg *m* prześladował (70). *f* prześladowała (2). *n* prześladowało (1). ◇ 2 *pl m pers* -ście prześladowali (1). ◇ 3 *pl m pers* prześladowali (61), prześladowali są (1) *TarDuch*. *subst* prześladowały (2). ◇ *fut* 1 sg *m* będę prześladował (2). ◇ 2 sg *m* prześladować będziesz (2). ◇ 3 sg *m* będzie prześladował (5), prześladować będzie (4); będzie prześladował *KrowObr* (2), *WujNT*; prześladować będzie *CzechEp*, *NiemObr*; będzie prześladował : prześladować będzie *BielKron* (1:1), *RejPos* (1:1). ◇ 2 *pl m pers* będziecie prześladować (4) *OpecŻyw*, *KrowObr*, *CzechEp*, *WujNT*, prześladować będziecie (1) *BielKron*. ◇ 3 *pl m pers* prześladować będą (21), będą prześladować (11); prześladować będą *OpecŻyw* (2), *BibRadz*, *BielKron*, *RejŻwierc*, *KołakSzczęśl*; będą prześladować *KrowObr* (2), *Leop*; prześladować będą : będą prześladować *RejAp* (1:3), *RejPos* (2:2), *CzechRozm* (2:1), *CzechEp* (6:1), *WujNT* (4:1). *subst* będą prześladować (1). ◇ *imp* 2 sg prześladowuj (1). ◇ 3 sg niech, niechaj prześladowuje (5). ◇ 1 *pl* prześladowujmy (3). ◇ 2 *pl* prześladowujcie (3). ◇ 3 *pl* niech prześladowują (1). ◇ *con* 3 sg *m* prześladowałby, by prześladował (7). ◇ 1 *pl m pers* byśmy prześladowali (1). ◇ 3 *pl m pers* by prześladowali (9). ◇ *con praet* 3 sg *m* by był prześladował (1). ◇ *impers praet* prześladowano (2). ◇ *con* by prześladowano (1). ◇ *part praes act* prześladowując (25).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII w*.

1. *Planowo i ustawicznie wyrządzać komuś zło; gnębić, dręczyć (bardzo często o prześladowaniu z powodów religijnych); persequi Vulg, PolAnt, Calag, Cn; insequi PolAnt, Modrz, Cn; vexare Calep, Cn; venari PolAnt; exagitare, exercere, incessere, insectari Cn [w tym: kogo, co (435)] (462) : [Chrystus mówi do apostołów: Czujcie ze mną.] Nie z światem/ ktorytz mie zawždy prześladowaie. *OpecŻyw* 98v; [Maryja do Jezusa, gdy miano mu łamać kości na krzyżu] Ale iako widzę i jże ij zmarłego cie prześladowią *OpecŻyw* 152, 28v, 82; Abowiem kthoregos ty bił prześladowali ią/ y przydali boleści ranam mogim [Ps 68/27]. *TarDuch* A7, A6; *March*² D3; Tego więcej prześladowują w kim niejaką cnotę czują *BierRozm* 12; Tako ie prześladowy miły panie w nawałności twej á w gniewie twoim raczy ie załmęcić. *WróbŻółt* 82/16; Ach wieleli iefzczę dni flugi twe⁸⁰ miły panie/ kiedy iąd wczynifz nad thymi ktorzy mnie prześladowią. *WróbŻółt* 118/84, B6 [2 r.], 34/3, 70/11, cc6, dd5 (15); A vpádnie tym rádość/ ktorzy vpornie á bez rozumu prześladowáli mnie/ y tem ktorzy znienawifci á bez przyczyny żártownie nágrawáli mię. *RejPs* 52; Abowiem to ieft nieczłowiecza frogóć prześladować te⁸⁰ kto nic niewinien *RejPs* 86v, 23v, 24v, 26, 58, 68 (11); *RejKup* q4v, f5; W pokorze fie nigdy nie vznaway/ Boć takiego wżycy prześladowią/ Przymówkami dobrą myśl zepfiuą *BielKom* F4, Av; Boć złošnicy ták fie frodze fíadź ná to vdáli/ Aby mye w krnábrności fwoyey tu prześladowáli *LubPs* bb6v, B2v, B6, D4v, H2v, K4 *marg* (15); *KrowObr* B4v, 237v, 238 [2 r.], 240v [2 r.]; zlutuyćiefie [!] nádemną/ wżdam tylko wy przyiaciele moi/ boć mię ręká Páńfka dotknęlá. Czemu mie prześladowaiefie iáko y Bog: á náfycaiefie fie ciáák mego? *Leop Iob* 19/22; Thego co cíci potáiemnie wvłaczał bliźniemu fwemu/ prześladowałem. *Leop Ps* 100/5 [przekład tego samego tekstu *LubPs* X3], *Iob* 19/28, *Ier* 15/15, *1.Mach* 3/5, *Matth* 5/12,*

Act 7/52, *Gal* 1/23; *BibRadz Ps* 34/3, *Matth* 10/23, *1.Cor* 4/12, *Gal* 4/29; á ktorzy nie będą chcieć [przystać do fałszywego proroka]/ będzie ie prześladował/ ták iż będą wciekąc w gory/ w pułtynie *BielKron* 136; [Żydowie] Páwłá zwiázawšy pošliáli do Rzymá ná ftrátę/ y inych wiele potrácili/ y drugie prześladowáli. *BielKron* 146, 4v, 52, 67v, 72, 78v (25); *GrzegRóżn Gv*; *OrzQuin K4v*; Słuchayże dáley co fie sftáło miedzy tymi wiernemi á miedzy onymi fáłszyrzmi co ie prześladowáli. *RejAp* 95, *BB4v* [2 r.], 55, 93v, 103, 145, 145v; *HistRzym* 125v, 127; Dyabeł nie omieszka dobrych prześladowác [!]. *RejPos* 23v *marg*, 21v, 22v, 49v *marg*, 80, 228 [2 r.] (17); *RejZwierc* 124v, 152v; KSiążęta prześladowály mię prozno/ lecz słow twoich lękało fię ferce moie. *BudBib Ps* 118/161 [przekład tego samego tekstu *LubPs* cc]; iż ták zwykli żydowie mowić: Czemułz fie wy krzesćijanie oto ná nas gniewacie/ [...] y rozmaítymi łpofoby nas ná káždy čás/ [...] prześląduiecie/ iż to Przodkowie náłzy Iezufá wálzego zábili *CzechRozm* 171, 229 [4 r.], 229v, 232, 243v, **v; *PaprPan* [Gg]4; *Verfologen*. Prześladowác. *Persequi*. *Calag* 499b; By mię był nieprzyaciél iáwny mój fzácował/ By mię był ten/ co mi źle myśli/ prześladował: Nigdyby mi ták ciężkie iego złorzéczenie Nie było *KochPs* 81; *SkarŻyw* 83; [Neron] Piotrá też s Páwłem ftrácił wiernych prześląduiąc/ [...] Y nieznośne tyrańftwá łpofne inłze płodził *StryjKron* 51, 41; iż nigdy wierny Chriřtyánin/ [...] inłzych prześladowác/ krwie prágnąc/ [...] nie ma *CzechEp* 20, *4, 17 [4 r.], 19, 20 *marg*, 22 [2 r.] (36); Po czym też łatwie poznác/ kto ieft z owieczek Chriřtułowych/ [...] á kto zásię z ťwiátá będąc [...]/ łpráwy ťwieckie wykonywa/ tych ktorych w nienawiřci ma/ prześląduiąc/ y o ich fię zniřczenie vprzeymie ftráiąc. *NiemObr* 18; Ale nie tylko łam Papież ofobá fwą/ zwierzchnořci ťwieckiey zdawná fię łprzećiwiál/ y onę lekce poważał/ y prześladował *NiemObr* 171, 4, 12 [2 r.], 99, 151, 167, 170; *Vexo* – *Nagabam*, *wexuię*, *prezliadiuę*. *Calep* 1119b; Y mey/ nieprzyaciel/ duřzy/ Prześląduiąc/ przykro tuřzy *GrabowSet* I4; Niech zelżon będzie/ kto mnie prześląduie *GrabowSet* Pv, Rv, T4; *LatHar* 621; A gdy was prześladowác będą w tym mieřcie; wćiekayćie do drugiego. *WujNT Matth* 10/23 [przekład tego samego tekstu *BibRadz*, *CzechEp* 98]; Żydowie Páwłá S. prześląduią, y wydáią Pogánom. *WujNT* 392 *marg*; [Babilon] miał krolá Nábuchodonozorá ktory lud Boży prześladował/ y w niewolá przywodził *WujNT* 808, *Matth* 5/13[12], *Ioann* 5/16, s. 349, *Ioann* 15/20 [2 r.], s. 369 (20); *PowodPr* 32; [władca *Carogrodu*] ťwiętego Biřkupá Chryzořtomá [...]/ dla iádu y gniewu nań żony łwey Eudoxyey/ prześladował *SkarKazSej* 680b, 687a; *KlonWor* 1v.

prześladować dla kogo, dla czego (18): *WróbŻołt Z3v*, 118/86; tżemu ludzi pobożne/ dla nich [dla ťwiętych obrazów] prześląduiecie/ y głodem morzyćie? *KrowObr* 113; *Leop Matth* 5/11; *RejPos* 263v, 336; *RejZwierc* 141v; *CzechRozm* 229 [2 r.]; Pátrząc w to/ iż żaden ktory ná łwym włáwnym vmie przeřtáwác/ [...] nie prześląduie nikogo dla wiáry/ chociaźbyfię z nim nie zgađał. *CzechEp* 98, 29, 35 [2 r.], 93 *marg*; *KołakSzczęřl* B2; *WujNT Matth* 5/11, *Luc* 21/12, s. 512.

prześladować o co (2): *BielKron* 367; Co gdyby X(iádz) K(anonik) czynił/ nigdyby o wiáre nikogo nie prześladował *NiemObr* 17.

prześladować prze co (1): áby cie ni przecż inego [řwiat] nie prześladował/ iedno dla imieniá Páńłkiego. *RejPos* 336.

prześladować kim (1), *czym* (8): [Syn mówi do řwiata [postać komedii]:] Ciche ludzi prześląduiefz złemi. *BielKom* D5v, G2; *KrowObr* 50v; [Luter] piłáł liřty do Papyeżá leoná [...]/ prořząc/ áby [...]

rofkazał im [jego przeciwnikom] milczenie/ iáko by go więcey pińaniem nieprzeładowáli *BielKron* 194v, 458; *RejPos* 336; *RejZwierc* 192; *RejPosRozpr* c3v; *GrabowSet* G.

prześladować w kim (1): *NiemObr* 5 cf *W* *przen*.

W połączeniach z part praes act określającym sposób prześladowania (10): *BibRadz Thren* 3/52; ieden Máchometan przeładował mię wielekroć mowiąc/ psie Krześcijáninie *BielKron* 457v, 65v, 97, 458; Tá to Iezabel przeładowála Heliafzá zacnego Proroká/ ftoiać mu o gárdło. *RejAp* 30; *CzechRozm* 229; *CzechEp* 21; Ale przed tym wżytkim będą was imać/ y będą przeładować/ podawiać do bożnic y więzienia/ wodząc przed krole y przed ftárofty dla imieniá mego. *WujNT Luc* 21/12 [*przekład tego samego tekstu CzechRozm*], s. 512.

W połączeniach szeregowych (43): Wífytcy cie biją/ bluznią vřągiaią/ wífytcy cie mily Iezu przeładowiá/ a nad tobą motz maią *OpecŻyw* 108; *WróbŻolt* E6v, R3; [*Grzechem przeciw czwartemu przykazaniu jest*] Gardzić przełożonymy/ duchownemy/ [...] krzywdę ym czinić przeładować ie/ y omawiać. *SeklKat* H3, Z3; *KrowObr* 133, 154v; Błogosławieni iesteście/ gdy was będą przeklinąć ludzie/ y będą was przeładować/ y wżytko złe mowić przeciwko wam kłámiając ná was dla mnie *Leop Matth* 5/11 [*przekład tego samego tekstu RejPos, CzechRozm* 229, *CzechEp* 20, *KołakSzczęśl, WujNT*]; *BielKron* 238v; *RejAp* 10v, 109, 175; *RejPos* 263v; *CzechRozm* 183v, 185, 229; *Mniema X(iądz); K(anonik)* iż mu fię godzi/ y powinien iest/ przeto iż iest Krześcijáninem/ heretyki nie tylko lżyć ále też y przeładować y mordować *CzechEp* 15; [*Kto jest chrześcijáninem?*] Tenli co przeładowie/ infytyguie/ krwie prágnie bliźnie⁸⁰/ ná nię goni/ lży/ háńbi/ nienawidzi? *CzechEp* 25, 14, 15, 17, 20 [3 r.], 26 (22); *NiemObr* 18; *KołakSzczęśl* B2; *WujNT Matth* 5/11, s. 392; Gdy zaśię drudzy/ polńánce Boże káplány kátolickie przeładowiá/ vćifkáia/ wyganiaia/ y niekiedy morduią: [...] iákoż P. Bog tey pożyczáney [...] látorośli [tj. *nowokrzęćców*] wykorzenić nie ma [...]? *PowodPr* 30.

W przeciwstawieniach: »całować (3), miłować (3), czcić, czynić modlitwę [za kogo], folgować, pieścić, rozkoszy rozmnażać ... przeładować« (8): [*Krowicki o kulcie relikwii w Kościele rzymskokatolickim*] Głowy/ Czáfki/ Ręce/ Nogi iedni frebrne/ drudzy wołkowe/ ftawiaáli/ kości vmártych ludzi całowáli/ á żywe przeładowáli *KrowObr* 80, 80 *marg*, 258v; *BielKron* 224v; A thu więc dopirko obaczyfz/ iáko dyabeł kfiążę fwiátá tego nie omiełzka nigdy fwych kochánkow pieścić á im folgować. Iáko y dziś folguie á ich rofkofzy rozmnaża: A iáko theż záfie nie omiełzka wiernych Páńfkich przeładować *RejPos* 23v; A ták byście więcey powinni byli nam dziękować y nas miłować/ niż fie ná nas gniewać y nás przeładować. *CzechRozm* 171; *CzechEp* 44; *NiemObr* 17.

W porównaniu (1): Rácz ye vczynić yáko lás co gi pali ogyeń/ A yák gory ktore trawi záváždy frogi płomyeń/ Ták ye też rácz przeładować w twoyey nawálności *LubPs* S6.

Przysłowie: Ten ktory cie nie miłue/ on cie záváłse przeładowie. *March*¹ A4v; *March*³ V6.

W charakterystycznych połączeniach: przeładować apostoły św., biskupa, bracią zakonną, człowieka, dzieci boże, grzeszącego, heretyki (6), Izrael, kacerze, kapłany katolickie, katoliki, kaznodzieje, krola, krześcijan(y) (chrześcijany, chrystyjany) (15), krześcijaństwo, lud (boży, krześcijański) (7), lud izraelski (żydowski) (2), ludzi(e) ciche (pobożne, święte) (4), nabożniki, narod izraelski, narody ludzkie, nieprawe, nieprzyjaciół(y) (2), oblubienicę pańską, odszczepienice, ojca (2), papieża (2), prawowierne, proroka (proroki, prorokow) (9), rzymską stolicę, sługi (stadko) [*Chrystusa*] (6), święte boże (pańskie) (2),

wierne (*chwalce, owieczki, zwolenniki*) (*pańskie*) (15), *wiernych* (*a wybranych*) (4), *wygnanego cesarza, złościcę, złych ludzi, zwierchność świecką, żydy* (2), *żywe* (3); *prześladować dla grzechow, dla imienia (pańskiego)* (2), *dla prawdy, dla (roznej) wiary* (3); *prześladować klątwą, mieczem* (2), *ogniem* (2), *pisaniem, potwarzami, śmieszki swemi, wymysły, wzgardą, złemi; prześladować o monarchiją, o wiarę; prześladować w członkach (prawdziwych)* (2), *w osobach naszych, w uczniach, w wiernych; prześladować w gniewie, w krnąbrności, w nawałności* (2); *prześladować barzo, bez rozumu, dziwnie, fałszywie, (ile) (na)więcej (moc)* (3), *rozmaicie, upornie, uprzejmie; prześladować jeden drugiego*.

Zwroty: »ciężko prześladować« (1): Po czym wżytkim sam Antychrift w perfonie fwey włafney ma fię okazác/ [...] ktory będzie więcej y ciężey zwodził y prześladował [...] niżli przed nim wżyścy. *WujNT* 837.

»prześladować Kościoł (boży *a. święty, a. Pana Chrystusow(y), a. Pański*), *zbor*« = *persequi Ecclesiam (Dei) Vulg, PolAnt [szyk zmienny] (20:1): WróbŻółt 116v; LubPs M; Bowiem fłyfzeliście o záchowaniu moim niegdy w żydowftwie zemci náder przelládował kościoł Boży Leop Gal 1/13, 1.Cor 15/9, Philipp 3/6; Nieprzyaíciele domowi ktorzy przelláduią kościoł Pański. BibRadz Cant 1 arg, I 438c marg, 1.Cor 15/9; Dziwna rzecz/ iż Alexándrow potomek/ Ptolomei/ Antygoni/ przelládował kościoł Boży BielKron 265v; Tám iuż Apoftoł wypifuie/ gdy iuż vpadł fzáthan ná ziemię/ iáko znou przelládował pod figurą oney niewiáfty Kościoł s. RejAp CC2v; RejPos 336; RejPosRozpr c3v; [św. Paweł o sobie:] Co fie tknie zápálczywey miłości/ ktorą miał [lege: ktoram miał] żywąc według zakonu/ [...] tedy tá tak wielka we mnie byłá/ zem dla niey zbor przelládował [Vulg Philipp 3/6]. CzechRozm 208; Pan swiátá wżytkiego/ głowá kościoła tego/ ktory ty przelláduiefz/ [...] ciebie o pokoy prośi SkarŻyw 165; WujNT 43, 44, 512, 1.Cor 15/9, Gal 1/13, s. 717; SkarKazSej 700b.*

»aż na krew prześladować« (1): przedsię [ksiądz Powodowski] przeciw temu [co sam mówi] czyni: Nas tak okrutnie nienawidząc y aż ná krew nas nászę przelláduiąc *CzechEp* 93.

»nieprzyjacielskie prześladować« (1): tak fię nam ftał [ksiądz Powodowski] nieprzyaícielem/ y tak nas nieprzyaíciełkie przelláduie *CzechEp* 91.

»prześladować ([kogo]) niewinnego (*a. serca niewinnego*), niewinnie, bez winności, w niewinności« = *gratis persequi Vulg [szyk zmienny] (8:2:1:1): O fynáczku mój miły/ ij komus ty tzo złęgo vdziałál/ iż cie tak niewinnęgo ij iefłcze maluśkięgo przelláduią. OpecŻyw 28v; WróbŻółt 118/161; RejPs 86; Nye dáýze tey pocyechy Boże wśfey rádości/ Tym co Myę przelláduyą w moyey niewinności LubPs 13v; Y ten złośnik co nye myał miłofyerdzya żadnego/ Przelláduyąc thu człowieká fercá nyewinnego [niech będzie wiecznie potępiony] LubPs Zv; iż Nábchodnozor [!] będąc złym okrutnikiem á bálwochwálcą/ przelláduie y pobiera ludzi niewinne á lepsze nád fię. BielKron 93; Ale tu Pan miánowicie to temu miáłtu [tj. Rzymowi] obiecować raczy: iż iáko ono wiązáło/ mordowáło/ przelládowáło niewinne ludzi/ także go też to pewnie á nieomylnie nie minie RejAp 109, 47v; RejPos 72v, 336; tedy [ksiądz Powodowski] nie tylko to po łobie pokázuie iż fpráwy iego nie fą Chriftiáńskie: ále iż też nas bez nászey winności przelláduie y wśzech przeciw nam pobudza. CzechEp 91, 8.*

»prześladować okrutnie, okrucieństwem (*a. okrutnością*), sercem okrutnym« [szyk zmienny] (2:2:1): Czo zá žal ma fercę człowieká wiernego/ gdy zna nád łobą przelládowanie złych á

niewiernych ludzi ktorzy fercem okrutnym prześląduią go/ żadney litości iemu nie okazuyąc. *LubPs* bb2 marg; Czemu Attilá prześląduiesz lud Boży wielkim okrucieńftwem? *BielKron* 298, 148, 152v; *RejAp* 106.

»pokrycie [= *podstępnie*] prześladować« (3): A ya w frogim prágnienyu wyodę nędzny fwoy wyek/ Widząc iż mye pokrycye prześląduye człowyek *LubPs* O6v [*idem ArtKanc*]; Tu fię okážuie [!] przyrodzenie obłudnych ludzi ktorzy pokrycie prześląduią wierne/ á iáko niedźwiadkowie ogonem obrażaią. *BibRadz* II 138a marg; *ArtKanc* Q11.

»srodze, srogim sercem prześladować« (9:1): *LubPs* ee4v; Nieprzyiaciele moi frodze mię prześladowáli/ łowiac mię iáko ptaká bez przyczyny. *BibRadz Thren* 3/52; A pod figurą tego ftárożytnego nabożeńftwá y poltánowienia twe⁸⁰ frodze á rozlicznie prześląduią wierne owieczki twoie. *RejAp* 22v, 23v; *RejPos* 283v; *SkarŻyw* 299; *CzechEp* *2, 351; Boście słyfzeli [...]: iżem frodze prześladował kościół Boży [*supra modum persequer Ecclesiam Dei*]/ y burzyłem gi *WujNT Gal* 1/13; wnetze heretycy kościoły wydzierać/ Katholikom imioná odeymować/ [...] y frodze prześladować kościół Boży poczęli. *SkarKazSej* 700b.

»prześladować aż do śmierci, aż na śmierć« = *skazywać na śmierć; persequi usque ad mortem Vulg, PolAnt* (2:1): *Leop Act* 22/4; *BudBib Act* 22/4; *WujNT Act* 22/4. Cf *W przén.*

»zapalczywie prześladować« (1): Páweł Apoštoł [...]/ wyżáłowác tego nie mogł/ iż nieumieiętną gorliwością wniešiony/ zápalczywie prześladował/ tych ktorych był powinien czcić y miłować *NiemObr* 17.

Szeregi: »bić abo (i) prześladować« (2): Słudzy iego [*Aleksego*] bili y prześladowáli go. *HistRzym* 126; *RejPos* 336. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»bość i prześladować« (1): Rogow dziešięć [*apokaliptycznej bestii*] známionuią rozmáite á niezliczone fpofooby ktorymi wierne bodzie y prześląduie. *WujNT* 866.

»drażnić a prześladować« (1): Mowię wam/ miłuyćie nieprzyacióły wálze/ błogofławćie tym ktorzy was przeklináią/ dobrze czyńćie tym ktorzy was máią w nienawišći/ á modlćie fię zá tymi ktorzy was drażnią y prześląduią *CzechEp* 8.

»prześladować i na gardło stać (a. wydać)« (2): A ták y my ich náśląduiac [*tych, ktorzy tłumaczq, że prześladujq innowierców dla chwały bożej*]/ nie tylko prześląduiemy/ ále y ná gárdło wydać gotowi ielstefmy. *CzechEp* 47, 92. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»prześladować i instygować« (1): y czynią [*papišći*] tę modlitwę raz w rok w košćiele zá nimi [*za heretykami*]: á potym ie cały rok prześląduią y ná nie inštyguią *CzechEp* 44. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.*]

»karać i prześladować« (1): Tám go [*proroka Amosa w Samarii*] Amázyafz krol rozmáicie karał y prześladował. *BielKron* 92.

»kłać (a. przeklinać) i prześladować« (2): *KrowObr* 62v; A ták ci dwa Papieżowie [*w okresie tzw. niewoli awiniońskie*] z wielkim vpadkiem wšyřtkiego Chrzešćiáńftwá/ ieden drugiego kłał y prześladował. *StryjKron* 457. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»prześladować abo na krew fołdrować« (1): iż wiernemu y prawdziwemu Chriftyáninowi/ [...] nie godzi fię nigdy/ [...] nikogo prześladować ábo przeciw niemu ná krew iego y zelżywość fołdrować. *CzechEp* 28. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»lżyć i prześladować« (1): Ktory [świat] zawnždy wierne dla prawdy ma w nienawiści: y frodze ie lży y prześląduie. *CzechEp* *2.

»prześladować i męczyć« (1): Potym [cesarz Waleryjanus] był zwiedzyon od jednego odłzczepieńcá/ iż okrutnie prześladował y męczył Krześciány. *BielKron* 152v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»(abo, nie) prześladować i (abo, ani, a) mordować (a. zamordować)« [szyk 9:8] (17): iż Pan zniłczy złośliwego/ áby więcey nie mordował á nie prześladował wiernych Páńfkich. *RejAp* 154; Iełzcze y to też zlá pomftá gdy kto z zázdrości iákiego łzczęścia nienawidzi drugiego: y mści fię tego nád nim y onego ábo przelląduie/ ábo morduię. *CzechRozm* 243; [Chrystus] kazał Ewánielią przepowiedác/ nie morduiąc/ áni prześląduiąc tych ktorzy Ewánieliey nie byli połufzni/ ále fię od nich odłczyć. *CzechEp* 336, 11, 16 [2 r.], 29, 42, 44, 50, 52; *NiemObr* 18, 152, 161, 170; Pośle do nich Proroki y Apołtoły/ á z nich *niektore* zámorduią y prześladować będą [et ex illis occident, et persequentur] *WujNT Luc* 11/49; *PowodPr* 30. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 12 r.*]

»prześladować i najeżdżać« (1): ktory [Łokietko] dziwnym obyczáiem przelladował y náieżdżał Przemyławá o Monárchią. *BielKron* 367.

»nienawidzić (a. mieć w nienawiści) a (i) prześladować« (2): A the wílyftkie przekłéftwá/ [Bóg] obroci ná nieprzyiáciele twoie/ y ná the ktorzy ciębie nienawidzą á przelląduiá [qui oderunt te et persequuntur]. *Leop Deut* 30/7; *CzechRozm* 250. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 10 r.*]

»obrażać i prześladować« (1): modłcie fię zá temi ktorzi was obrażiá y przelląduiá [qui laedunt et insectantur]: ábyście byli fynmi Oycá wálzego *ModrzBaz* 67v.

»prześladować albo oskarżać« (1): Tyberyus zálię tym śmiercią groził/ ktorzyby Krześciány przelladowáli álbo oskarżáli *BielKron* 140v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»prześladować i potwarzać« = *persequi et calumniari Vulg* (3): [Luter modlił się:] Oycze moy Niebieski Boże/ [...] dziękuię tobie/ iżeś Syná łwego Pána Krytułá mnie obiáwił/ [...] ktoregom miłował/ ktoregom wielbił/ ktoregom Rzymłki Papieź s swoimi náłładowcy przelladował/ y potwarzał *BielKron* 224v; *WujNT Matth* 5/45[44], s. 828. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»przeciwić się i prześladować« (1): Abowiem [Kościoł rzymski] wiele skáził ábo wywrocił náuki Apołtołkiey/ [...] wielu rzeczám fię też przeciwi y przelląduie. *RejPosWstaw* [143⁴].

»przykrość czynić i prześladować« (1): A choć mu [św. Pawłowi] nawiętżá przykrość żydowie czynili/ y nawięcey go przelladowáli/ wżákże w żadnym mieście/ [...] bes tego nie było/ áby ktorzy z żydow wierzyć nie mieli. *CzechRozm* 76v.

»straszyć i prześladować« (1): y iuz wiemy iáko iá [niewiastę [Vulg Apoc 12], tj. Kościoł] wftáwicznie ten iádowity łmok stráfzy y przelląduie. *RejAp* 103v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»targać (a. targnąć) się i prześladować« = *infestare et insectare PolAnt* (2): *BibRadz Matth* 5/44; Tárgną fię ná was rękómá łwymi/ y przelladować was będą [...] dla imienia mego [Vulg Luc 21/12]. *CzechRozm* 229.

»(nie) trapić ani (i) prześladować« (2): Bo gdzieby to [bojaźń bożą i wstyd] ludzie w łobie mieli: tedyby ci nigdy nikogo nie trapił/ ani prześladował: nie imali/ ani do więzienia dawali: ale by ródzcy łami to wżytko od inżych ćierpieli. *CzechRozm* 229; *WujNT* 60. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]

»uciskać (a. ucisnąć, a. ścisnąć) a (i) prześladować« [szyk 3:1] (4): Xfiążat wyle co imyenyá twego nye poznali/ Ci mye Pánye wćinęli á prześladowali *LubPs* cc; Narod Syreyfki prześladował á zćifkał oycá moie⁸⁰ [*Syrus persequatur patrem meum*]/ ktory wfedł był do Egiptu *Leop Deut* 26/5; *BielKron* 49v; *RejZwierc* 141v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»(już) urągać, (już, i) prześladować« (2): Thaci łą ktorzy bluznią y boga y członki iego, Iuż z nich wrağaiącz, iuż pześladowiącz [!] *WróbŻółt* Z6v; *CzechEp* 21. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]

»prześladować i wojować« (1): Ten to Adád [...] prześladował y woiował narod Izraelfki *BielKron* 78v.

»prześladować i (a) wyganiać« (2): *RejPos* 277v; *Quacabundus* monarchá [...] ná Indyách włchodnich/ dłuęo Chrześcijány prześladował/ y wyganiał. *SkarKazSej* 687a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.]

»prześladować i wykorzeniać« (1): Kácerze/ odstępieńce/ y vporne Pánu náłzemu/ według możności będę prześladował y wykorzeniał. *KrowObr* 128v.

»(nie) prześladować i (ani, abo) zabijać« [szyk 3:2] (5): *KrowObr* 187; A ácz ie prześladować będą y drugie zábijác będą/ przedfię on ie ożywiác [...] obiecuię *RejAp* BB3; [trędowatego] od domu y od towarzysztwa łpolnego łwych łąsiad odłączano/ nie zábijaiąc go/ ani prześladowiąc/ ále ná łtronie żywnością opátruiąc *CzechEp* 48, 48; *NiemObr* 17. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»abo prześladować abo zdrowie odejmować« (1): Ponieważ Chriřtyánin práwy/ ráczey ma łam prześladowanie ćierpieć/ y ráczey dużę łwą położyć/ niżby ábo kiedy miał kogo prześladować/ ábo mu zdrowie iego odejmować *CzechEp* 16.

»prześladować a zgłádzić« = *persequi et conterere* *PolAnt* (2): *BibRadz Thren* 3/66; Rzekł Pan Bog do Moizełzá/ [...] ielzcze y zgłádzę pámięć Amálechá s łwiátá/ iż on widząc lud łtrapiony żydowłki prześladował á zgłádzić chciał. *BielKron* 31v.

»nie tylko prześladować, ale też i żywota pozbawić« (1): miałto modłitwi y łkromnego znołzenia/ tych co od nich [...] odstępuiá/ nie tylko prześladowiá/ ále też y żywotá pozbáwić všiuiá. *CzechEp* 51.

W przén (22) : Boć prześladował nieprzyaciel dużę moię/ á vniżył na tym łwiece żywot moy. *WróbŻółt* 142/3 [przekład tego samego tekstu *LatHar* 170, 609], 7/6; *SeklKat* Z3; *LubPs* ee4v; [św. *Paweł o sobie*] ktorym tę drogę [tj. wiarę w Jezusa Chrystusa] prześladował áłz do łmierć/ wiążąc/ y dawaiąc do ćiemnice/ męże y niewiáłty *Leop Act* 22/4; *BibRadz Ps* 7/6; Theżci łie Piłat chłubił przed Pánem náłzym/ iż miał moc y wypuścć go y vkrzyżowác go. A także y oni drudzy co prześladowáli łwięthą náukę iego. *RejAp* 92v; gdy włafny sługá ich [żydów] á on przebrány Hetman ich [tj. św. *Paweł przed nawróceniem*]/ ktory wielkim duchem á łrogim łercem iáwnie prześladował imię Páná tego/ słał łie wneth przeciwnikiem ich *RejPos* 283v; Ale iż mnie prześladowáli y łłowá moie/ y wasći [lege: was ci] prześladować będą/ y łłowá y wyznawanie wálze/ ktore o mnie czynić będziecie [Vulg *Ioann* 15/20] *RejPos* 335v; *GrzegŚm* A2v; *BudNT Act* 22/4; á nam izali łię niegodzi/ prawdzie páńłkiey

świadectwá wydáwáć? nie tylko w ten czas kiedy nas rádźi łłucháią/ ále pogotowiu kiedy fię świat burzy/ y w ofobách náłznych łłowo Boże prześláduie *NiemObr* 5; *LatHar* 170, 609; *WujNT Act* 22/4.

Zwrot: »prześladować prawdę« [szyk zmienny] (6): [papież] Będzie Ewánielią prawdą Bożą [!] názywał/ y będzie księgi iey całował/ ále tę prawdę Bożą będzie/ mietzem y ogniem prześládował *KrowObr* 50v, 240v; *RejAp* CC3, 106; *CzechEp* 351; *ArtKanc* L4.

Przen (47) : tákowe by były nieznośne krewkości ludzkie/ ktore przyrodzenie prześláduią/ iżby theż włyficy w śidło rofpáczenia byli przyciągnieni *HistAl* Gv; Iż on [*Krowicki*] Proroki święte Biłkupy/ swoim głupim iádowitym ięzykiem zábija/ y prześláduie iuz vmárle *OrzList* e2v; Izali lift kthory fię chwieie potrzebź? á źdźbło łuche prześládowáć będźiefz? *BibRadz Iob* 13/25; (nagł) Leniřtvvo. (-) SProfná zarázo/ niechęci złośliwa Ktora łwe dobro/ wzgardą prześláduiefz/ A w proznovániu/ telknicą wiek pñuiefz *GrabowSet* G; Ci trzy nieprzyiáciele [*ciało, świat i diabeł*] łzturmuią przeciwno mnie/ y prześláduią mię/ czáfem otworzyřto y iáwnie/ á czáfem kryiomko y potáiemnie/ a záfwdy złośliwie. *LatHar* 588.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Máło też [!] dbam o zardosć [!]/ ktora prześláduie To co godnosć záleca *Prot* Ev.

Szereg: »prześladować a gryźć (a. kásać) stopy« [szyk 2:2] (4): [zły duch nigdy się nie uspokoi] áby nie miał gryźć á prześládowáć świętych łtop Páná tego/ [...] tho iefť/ łwųętych łpraw á świętych náuk iego. *RejPos* 26, 26, 26v, 27.

a) *O niegodnym postępowaniu człowieka wobec Boga* (37) : *WróbŻółt* B6; I obatzyřz thám/ co to iefť prześládowáć/ Páná Iezu Kryřtá Syná Bożego prawdę Bożą/ y łtadko mále iego. *KrowObr* 240v; Krolowie będą prześládowáć Báránká. *RejAp* 144v marg [*idem*] Ee.

prześladować w kim (1): k temu [papież] páná Chriřtułá w człónkách iego prawdziwych prześláduie/ y mordue/ á ná to mieyřce łwoie nabożne pochlebce záleca/ vbogáca/ y forytuie. *NiemObr* 157.

W przeciwstawieniu: »prześladować ... forytowáć, ubogacáć, zalecáć« (1): *NiemObr* 157 cf *prześladować w kim*.

Szereg: »prześladować i mordowáć« (1): *NiemObr* 157 cf *prześladować w kim*.

α) *O św. Pawle przed nawróceniem* (30) : *RejPs* 78; y vpadwřfy ná ziemię wřlyřzałem głos kthory do mnie mowil: Szawle/ Szawle/ cze^{mv} mię prześláduiefz? A iam odpowiedzał/ Ktoř iefť Pánie? Y rzekł do mnie: Ia iefťem Iezus Názáreńłki/ ktorego ty prześláduiefz. *Leop Act* 22/7-8; *BibRadz Act* 9/4, 5; *RejPos* 147v [2 r.], 282v [2 r.], 284v [3 r.], 285 [2 r.], 325v; *BudNT Act* 26/14, 15; Bo iáko Pan Chriřtus żywie w człónkách łwoich/ ták też ćierpi/ [...]. Száwle/ prawi/ czemu mię prześláduiefz? *WujNT* 697, 44, *Act* 9/4, 5, 22/7, 8, 26/14, 15; *PowodPr* 25 [zawsze przekład i nawiązania do tego samego tekstu].

prześladować w kim (4): *CzechRozm* 229; *CzechEp* *4; Páweł pierwey Chriřtułá w wiernych iego prześládował. *WujNT* Bbbbbb 2v. Cf »prześladować zapalczywie«.

Zwrot: »[w kim] prześladować zapalczywie« (1): że [św. Paweł] y Chriřtułá w człónkách ie^{so} prześládował zápálczywie: y był potwarcą/ błuźniercą y prześládownikiem/ iáko łam wyznawa. *CzechEp* 49.

β) Znieважаć, bluźnić (2) : O mizerny tżłowietze/ [...] iáko ty ftániefz przed tym Pánem/ kthorego ty krew nafwięthfzą prześláduiefz *KrowObr* 203.

Szereg: »drażnić a prześladować« (1): ále zázwždy [człowiek] był fprzećiwnikiem iego [Boga]/ á zázwždy drażnił á prześládował ono fwięte á dobrotliwe Boftwo iego. *RejPos* 171.

a. O zwierzętach: chcieć zabić (3) : Zali kiedy wilká owcá prześláduie? by namniey: ále wilk owcę. *CzechEp* 37, 37 marg.

prześladować czym (1): Y myfz nędzna gdy v niey orzechy obaczą/ Bárzo ią więc motyką prześládowác raczą. *RejWiz* 48.

2. Ściagać, iść w ślad za kimś w złych zamiarach; persequi Vulg, Cn; fugare, incessere, protelare Cn [kogo, co] (12) : Drogá ich [moich przeciwników] nyechay będziee zákryta ciemnofcyą/ [...] Anyol Páńfki nyech ye tu zázwždy prześláduye/ Sidłá ich co mi ftáwyą nyech wfyfky popfuye [*Ps* 34/5] *LubPs* I3, Q3; *RejAp* 103v; A gdy widział fmok iż był zrzucón ná ziemię/ prześládował niewiáftę ktora była porodziłá męzczyznę *WujNT Apoc* 12/13 [*przekład tego samego tekstu RejAp*], s. 865.

W charakterystycznych połączeniach: prześladować nasienie [= potomstwo] niewieście, niewiastę (2).

Szeregi: »prześladować albo gonić« (1): [*Dawid do Saula*] Kogo prześláduiefz álbo gonifz [*quem persequeris Vulg* 1.Reg 24/15]? *BielKron* 67.

[»prześladować i iść za [kim]«: A gdy wydzal fmok/ yze zrzvcon iefth na zyemye/ przefzladowal y fzedl za nyewiafthą [*persecutus est mulierem*] *TomZbrudzAp* 12/14[13].]

»prześladować a ułapić« (2): Iż ci ktorzy ftrzegli ná dufcę moię/ vczynili o mnie rádę fpołeczną/ mowiąc: Opuścił go Pan Bog: Podźmy iuz prześláduymy á włápmy go [*persequemini et comprehendite eum Vulg Ps* 70/11]. *LubPs* A4v, A3.

Przen [kogo, co] (4) : Grzeffne ludzie prześláduie złe: á fprawiedliwym odpłácone będą dobrá. *Leop Prov* 13/21; á nieprzyacióły iego będą ciemności prześládowác. *Leop Nah* 1/8; Grzechy go [*złodzieja*] prześláduiá/ fumnienie go trwoży: Przed oczymá mu ftoi ftráfzliwy fád Boży. *KlonWor* 37.

W porównaniu (1): Z wiátry defzczámi/ iák fię morze wádzi/ Ták płácz z wzdychániem/ moy wiek prześláduie *GrabowSet Lv*.

3. Przepędzać, wypędzać; persequi Vulg, PolAnt, Cn [dokąd] (5) : Y po wfzech fzkólach częfto ie męcząc przymufzáłem bluźnić/ obfićie teź fzáleiąc ná nie/ prześladowáłem áz y do cudzych miaft. *BudNT Act* 26/11; *WujNT Act* 26/11.

prześladować skąd (3): *OpecŻyw* 77; Oto ia pofyłam do was Proroki [...]: I będziecie ie prześládowác zmiáftá do miáftá/ áfz przydzie ná was wfzelka krew fprawiedliwa/ ktora wylaná iefth ná ziemię [*Vulg Matth* 23/34]. *KrowObr* 5v [*przekład tego samego tekstu OpecŻyw, WujNT*]; *WujNT Matth* 23/34; [A gdy was prześládowác będą w tym miesćie/ vćiekayćie do drugiego [*Matth* 10/23] (*koment*) Niektore kfięgi [*maja*]. Z miáftá tego: vćiekayćie do infze^{go}/ á iefli y z te^{go} prześládowác was będą/ vćiekayćie do drugiego. *CzechNT D3*].

W połączeniach szeregowych (2): A ftych iedny pobijecie/ drugie vkrzyżuiecie/ a niěktoře będziecie bicżowátz w fynagogach/ a będziecie prześladowatz od miafta do miafta *OpecŻyw* 77 [*przekład tego samego tekstu WujNT Matth* 23/34].

Synonimy: 1. ciemiężyc, drażnić, gnąbić, męczyć, nagabać, ścisnąć, trapić, uciskać, weksować; 2. gonić, pędzić, ścigać.

Formacje współrdzenne cf ŚLADOWAĆ.

Cf PRZEŚLADOWANIE, PRZEŚLADOWANY, PRZEŚLADUJĄCY

MC